

Sey Gábor:

30 éve hunyt el Sey Lajos „Kiváló gyógyszerész”

Valójában dolgozatom megírására elsősorban a „Gyógyszerészet” a Magyar Gyógyszerészeti Társaság Lapjának 2000. augusztusi számában, dr. Sági Erzsébet: „A II. világháborúban meghalt gyógyszerészek” című cikke inspirált. Az írás apropója a Magyar Gyógyszerész Kamara Dózsa György úti székházában a II. világháborúban meghalt gyógyszerészek emléktáblájának 2000 tavaszán történt felavatása volt. Az összeállítás végén felsorolásra kerültek azon gyógyszerészek, akik a gyógyszerészi kézikönyvekben, 1944-ben még szerepeltek, de a későbbi években a cikk írója a nevével már nem találkozott. Itt szerepel Sey Lajos, édesapám neve is. Másrészt a dolgozat megírására ösztönzött a „Pécsi Szemle” 2000. őszi számában Szabó László Gy. „Pécs tudós gyógyszerészei” című tanulmánya is.

Édesapám igen szép kort ért meg, s pár, zömében kényszerből a pályától eltöltött év kivételével mindig gyógyszertárban dolgozott. A szó legszorosabb értelmében haláláig. Annak ellenére, hogy 1945. után származása miatt osztályidegennek minősült, szakmai munkáját, mindig messzemenően megbecsülték, elismerték. Kétszer kapott Miniszteri kitüntetést. Első alkalommal pedig nem is akármilyen, az akkor, 1954-ben először kiadott „Kiváló gyógyszerész” kitüntetést.

Harminc éve halt meg, 1985-ben, szinte a tára mellett. Nyugdíjasként – 75 évesen ment nyugdíjba – a hét elejére eső leltár idejére akart csak otthon maradni. Ám közbeszólt a sors, szombat éjjel agyvérzést kapott. Épp a leltár végére esett a halála, szerdára.

Született Baranyai volt, Baranyai Aurél, Geiger Kálmán kortársa. Őrzött Édesapja receptjein kívül leiratokat még Fridrich Sándor „bácsi”-től is, ahogy öreg kollégáját, apja barátját titulálta. Talán ma még vannak, akiknek ismerősen csengenek ezek a régi pécsi gyógyszerész nevek. Második hazája, ahová a sors vetette Tolna megye lett, de élete utolsó tíz évét nagy örömeire, ismét Baranyában tölthette, a Mecsek alján, ahová gyökerei kötődtek.

Sey Lajos 1901. november 7.-én született a Baranya megyei Vajszlón. Édesapja, Sey László (1874-1936.) gyógyszerész, édesanyja, az Erdélyből Baranyába származó Benkő Margit (1882-1908.). A Sey családot 1753-ban említették először Baranyában, majd 1778-tól Pécsen. De felmenői között található azok a Brozovicsok, akik már a török után itt éltek a városban, a Krautszakok, akik közül a szépapja az Irgalmasok kórházának bőkezű támogatója és a Ráthok, akik közül ükanyjának a testvére 48-as pécsi honvéd hadnagy volt.

A vajszlói 1888-ban alapított patikát nagyapám, Sey László (1876-1936) 1889-ben vásárolta meg s vezette haláláig. A „Magyar Korona” gyógyszertár illetve a patikajog a család tulajdonában maradt egész az 1949-es államosításig. (Nagykorúvá válásáig a haszonélvezet Édesapám húgát Szilvesztrínát illette meg.)

Sey László a Szegedi Tudományegyetemen, mint gyógyszerész végzett. A családból Ő az első, aki nem jogi pályára lépett és nem a közigazgatásban helyezkedett el.

A patika átvétele után csakhamar megnősült, s érdemes megjegyezni, hogy két testvérével együtt, három testvérlányt vettek feleségül szép sorjában, ki-ki a korban hozzá illőt.

Az is megérdemel egy mondatot, hogy a negyedik Sey testvér, az egyetlen leány, Sylvestrina férje az a dr. Rüll János (1858-1944.), aki a mohácsi kórházat alapította (1896.), s vezette azt hosszú évekig mint első igazgató főorvosa.

Sey László házassága rövid ideig tartott. Felesége három gyermeket maga után hagyva 1908 januárjában, tüdőgyulladásban elhunyt.

Sey Lajos, László legidősebb és egyetlen fiúgyermeké tanulmányait a vajszlói református elemi iskolában majd a pécsi Pius Gimnáziumban folytatta. A gimnáziumban végig a jó tanulók közé tartozott. Verseket írt, szavalt, sikerrel játszott az iskolai színdarabokban. A Pius díszszázadának parancsnoka volt, amire egész életében büszkén emlékezett. Bár eredeti elképzelése az volt, hogy mérnöknek tanul, az atyai unszolásnak és a józanész parancsának, eleget téve, gyógyszerész gyakornoknak állt édesatyja mellé 1920-tól 1922-ig. Gyakornoki vizsgát Budapesten 1922. szeptember 23.-án tett jó eredménnyel. 1922-ben beiratkozott a budapesti Pázmány Péter Tudományegyetem bölcsész-tudományi karára, mint gyógyszerészhallgató. 1923/24-évi tanévtől az „orvos tudománykarhoz” csatolták a gyógyszerészeket az egyetemi leckekönyv tanúsága szerint. Egyetemi tanulmányait a következő tanévben megszakította, s az 1924/25 tanévben sikeresen elvé-

gezte a Budapesti Kereskedelmi Akadémia egy éves tanfolyamát¹. Tanulmányainak megszakításának oka házasságkötése volt, amit a család nem nézett jó szemmel, mivel választotta nagyapja ügyvédbojtárának unokahúga Bosznay Ilona volt. 1926-ban megszületett Ádám fia². 1924-27-ig édesapja mellett dolgozott a patikában, majd az 1927/28-as évtől ismét beiratkozott az egyetemre, amit 1929-ben kitüntetéssel fejez be.

Dolgozott a budapesti „Madonna” gyógyszerárban, majd Tolnatamásiban. 1930-ban approbációs vizsgát tett kitüntetéssel. 1930. augusztus 15-től az örkényi „Órangyal” gyógyszerárat bérelte. Első házassága nem volt hosszú életű, válással végződött. 1932 januárjától Vajszlón ismét édesapja mellett dolgozott annak 1936-ban bekövetkezett haláláig, majd vezette a patikát. Mivel édesapja időközbeni válással befejeződő rövid házasságából kiskorú féltestvér hűgát³ illette a haszonélvezet, ezért a patikát előbb, mint kirendelt gondnok, majd, mint bérlő, később, mint, hatósági kezelő ve-

zette. A patikát, 1949. március 23.-án államosították.

Időközben másodszor is megnősült, feleségül vette Wendt Valéria helybéli tanítónőt. Csilla lányuk 1938. március 9.-én született.

A kor politikai eseményei Édesapámat is magukkal sodorták, s mint a falu egyik első virilistája nem tudta kihúzni magát az események sodrából. 1944. november 27.-én családjával együtt, mindent hátrahagyva a hadszíntér elől Nyugatra menekült, a Vajszlón

¹ Budapest Székesfőváros Egyéves Kereskedelmi Szaktanfolyama középiskolát végzettek számára

² Nevét 1945-től Bosznay-ra változtatta. Műegyetemi tanár, a műszaki tudományok doktora, tanszékvezető, a hazai és külföldi műszaki tudományos élet közismert alakja.

³ Sey Sylvestrina

is elhelyezett katonai egységekkel⁴ együtt, ahol a menekülő oszlop egészségügyi ellátását megszervezte és biztosította.⁵ A család 1945 júniusában Salzburgból Nyugatra indult volna tovább, de a menekülő magyarokkal zsúfolásig megtelt vonatot a katonai hatóságok lezárták, és Magyarországra irányították.

A vajszlói házat teljesen kifosztva találták, olyannyira, hogy a falból még a villanyvezetékeket is kitépték. Hazaérkezése után édesapámat szinte azonnal előzetes letartóztatásba helyezték, ahonnan 1946 novemberében került szabadlábra. Két év hat hónapi börtönbüntetésre és 3 évi közügyektől való eltiltásra ítélték, annak ellenére, hogy az ellene felhozott vádpontok nem nyertek bizonyítást⁶. Büntetésébe a vizsgálati fogság időtartamát is beszámítva a további hónapok letöltése alól egyéni kegyelemmel szabadult. A börtönben töltött idő alatt, házassága ismét tönkre ment, felesége elhagyta.

1946. november 28-tól, mezőgazdasági munkával foglalkozott Sumonyban, illetve a Sumonyi Tógazdaság napidíjas könyvelőjeként dolgozott.

Életében könnyítést hozott, hogy a Népbíróság által kiszabott büntetését a Népköztársaság Elnöki Tanácsa egyéni kegyelemmel elengedte, az Igazságügy Miniszter 136.055/1949 I:M:IV szám alatt közölt végzése szerint.

1949-ben, harmadszor is megnősült. Hamerli Ilonát, a pécsi Hamerli Kesztyűgyár alapítójának unokáját vette feleségül.

⁴ Elmondásból tudom, hogy német repülőegység volt a területen elhelyezve, akik a falu mellől több felszállást is végeztek.

⁵ A pécsi IV. Hadikórház állományaiba tartozott, mint tartalékos egészségügyi hadnagy.

⁶ Peranyag, Bírósági ítélet a birtokomban.

A tógazdaság államosításakor 1949-ben munkája megszűnt. A következő évtől az Állami Földtani Intézetnél, figuránsként dolgozott. Hamar felismerik képességeit, és önálló munkát bízunk rá, s már, mint „mérnök úr” járja az Alföldet feleségétől együtt. Az 1950-ben kijött rendelet minden gyógyszerészt jelentkezésre és képezésének megfelelő munkavégzésre kötelezett. Édesapám a Tolna Megyei Gyógyszertári Központban jelentkezett munkára, ahol 1950. november 4.-től a nagymányoki 11/26-os gyógyszertár felelős vezetőjének nevezték ki.

A gyógyszertár „átvétele” nem volt zökkenőmentes, hiszen az eredeti tulajdonos – Szepessy Sándor - nem a rendszerben, hanem benne látta az ellenséget, aki patikáját átvette.

Kezdetben Apám egyedül egy szobában húzhatta meg magát, igen szegényes körülmények között. Pár hónap eltelte után Édesanyám is Nagymányokra költözött s a következő időszakban lakáskörülményeik is rendeződtek, a helybeliek pedig teljesen befogadták őket.

1952. január 8-án születésemkor Édesapám már túl volt az ötvenedik évén, Édesanyám pedig éppen negyven éves volt. Nem tervezett utódként jöttem világra a Ratkó-korszakban.

1954.-ben a Népköztársaság Elnöki Tanácsa az Igazságügy Miniszter 1954. IX.1.-i 6937/1954 I.M. 1/2 sz. határozatában. Sey Lajost egyéni kegyelemmel rehabilitálta, a vele szemben hozott ítélethez fűződő hátrányos következmények alól, kegyelemből mentesítette. 1954. december 16.-án pedig átvehette,

az egy nappal korábban számára, az országban az egyik elsőként kiállított „Kiváló gyógyszerész”

kitüntető oklevelet. A budapesti ünnepségen rajta kívül *Losonczy Ferenc* és *dr.Szomolányi Gyula* érdemelte ki e kitüntető címet.

Sey Lajos oklevelének száma: *Egészségügy Miniszter 14./2-65.* az oklevél aláírója a miniszter helyett *Simon Lajos*. A kitüntetésben nagy szerepe volt a Tolna megyei Gyógyszertári Vállalat akkori igazgatójának, Hell Árpádnének, aki ugyan tagja volt az MDP-nek, s erősen ballos volt, - mint, ahogy akkor annak idején lennie is kellett -, de beosztottját, akit jó szakembernek tartott, kizárólag szakmai szempontok alapján terjesztette fel elismerésre, igen alapos indoklással. Eredményel. Igaz hogy döntését az akkori politikai szervek felé többször is meg kellett indokolnia, felvállalva ezzel némi kellemetlenséget. Sőt, ha jól emlékszem még egy fegyelmit is kapott, mivel látva, hogy Apámék egy ágynak nevezett téglákon álló vassodronyon és aszta-

mentesítette. 1954. december 16.-án pedig átvehette,

lon kívül nem igen bírtak bútorral, még azt is támogatta, hogy Édesapám visszakapja a Vajslóról a sellyei MDP szervezethez került bútorait. Szabadjon itt egy személyes megjegyzés: a történet jól jellemzi az 1950-es éveket.

Édesanyám, Hamerli Ilona nem csak a magánéletében állt Apám mellett, hanem szakmai munkájában is. 1957. március 2.-án jó eredménnyel Gyógyszerész technikus Képesítést szerzett, s közös nyugdíjazásukig, mint vezető asszisztens segítette apám munkáját.

Több vállalati és szakmai elismerés után (Kiváló munkáért, A Szocialista Magyar Gyógyszerellátásért, stb.) 1975. augusztus elsején Sey Lajos kiérdemelte „Az egészségügy kiváló dolgozója” kitüntető címet is.

Édesapám az „állami” gyógyszertárat is a „sajátjának” tekintette. Büszke volt rá, hogy az alig húszezer forintos havi forgalmú gyógyszertárat igazi „nagy patikává” fejlesztette a havi százegynéhány ezer forintos forgalmával. Büszke volt rá, hogy nála mindig

minden gyógyszert meg lehetett kapni. Rendszeresen bíztak a kezére gyakornokokat Nem egy gyógyszerész és számos asszisztens került ki a keze alól, akik nála, tőle, sajátították el a szakma fortélyait. (Akikre emlékszem a gyógyszerészgyakornokok közül: Fehér Izabella, Váróczy Klára, Mikó András, Hőnyi Jolán és akire nagyon büszke volt Arató Ágnes; asszisztensek pedig, Édesanyámon kívül, Avar Borbála, Bocsor Margit, Bodony Valéria, Dürr Ágnes, Wusching Éva, Tornyai Etelka voltak.) Nevéhez fűződik a nagymányoki patika korszerű, minden igényt kielégítő új épületbe költöztetése is.

Szüleim 1976 tavaszán vonultak nyugdíjba, s Pécsett telepedtek le.

Apám, aki hajdanán mérnök szeretett volna lenni, nem tudott meglenni „patikaszag” nélkül. 75 évesen felkereste a

Baranyai Gyógyszertári Központ igazgatóját, Arató Ágnes, aki valamikor nála töltötte a gyakorlatát, s munkát kért. Állandó kisegítő lett. Járt a várost, szinte valamennyi patikában megfordult hosszabb rövidebb ideig. Sokszor „nyolc órázott” még nyolcvan felett is! Mindenütt szerették, be-

csülték és nagyra tartották szaktudását. Mindenki közkedvelt „Dódi bácsi”-ja lett. A legtöbb időt mégis a Szabadság úti patikában Virág Márton és a Kórház téri patikában Márcz Imre kollégái mellett töltötte, akiket kitüntető módon szeretett. 1985. február 1.-én még azzal búcsúzott kollégáitól, hogy a következő napok leltározási munkáiban nem vesz részt, de leltár után ismét dolgozni fog. Azon a hét végén kapott agyvérzést. Még három napot élt. Végig tudatánál volt, tisztában volt vele, hogy menthetetlen. Volt ereje még elbúcsúzni a szeretteitől.

Széles műveltségű, igen sokat olvasott ember volt. Jelentős könyvtárának minden könyvét végigolvasta, volt, amit többször is. Sokszor három-négy könyvet is olvasott napi beosztással, sosem összekeverve a szálakat.

Kodolányi Jánost egykori, gyerekkori jó barátját, - akivel még 1919-ben összeveszett, mert a forradalom mellé állt -, viszont ki nem állhatta! Igaz minden könyvét elolvasta, de csak azért, mert a falujáról, Vajszlóról írt nem egyszer. Arról a faluról, amit haláláig szeretett.

Többször a semmiből kezdte újra az életét, s mindig talpra állt. Tervei is voltak, mindig. A börtönben doktori disszertációra készült. Ezt a tervet azonban az élet megghiúsította. Régi, még apjától maradt recepteket ismert, használt, amiket nem egyszer sikerrel ajánlott is orvos ismerőseinek. Sok ke-nőcs, hajszesz, „csodaszer” vonult be „Lajos bácsi féle” előtaggal az ismerős orvosok gyógyszer repertoárjába. Ismerte és használta a gyógynövényeket. S nem csak gyógyításra. Megannyi finom itó-ka készült „boszorkány konyhájában”, aminek titkait hosszú ideig nem adta ki. Jó kémikus volt, és

jól bírta a latin nyelvet. Rendszeresen látogatta a továbbképzéseket, és résztvevője volt az olyan országos rendezvényeket, mint például a Winkler centenárium. Nagymányokon a lakosság befogadta, s ebben nem kis szerepe volt annak, hogy ha kellett németül beszélt az öregekkel, akik jobbára német anyanyelvűek voltak. Igaz erős „ba-

ranyai magyar” akcentussal beszélt, de nyelvtanilag tökéletesen. Semmilyen munkától nem riadt vissza. Fűrt faragott, ezermester volt. A gyerekjátéktól kezdve a használati tárgyakon keresztül megannyi dolog került ki a keze alól. Sumonyban, a háború utáni években, orvos hiányában, hozzá jártak a környékről a betegek, akiket ellátott. Nagymányokon, rendszeresen tartott felvilágosító TIT előadásokat, amikre nagy gondossággal készült. E mellett több mint 200 rózsjája volt, amit metszett, szemzett. Pécssett pedig, elmaradhatatlan figurája volt a Tettye környékének, ahol minden reggel és este kiadós sétát tett Pamacs nevű pulijával.

Örök nyugalmat 84. évében a Pécsi Köztemetőben nyert.

1219
1922. szeptember

Gyógyszerészgyakornoki végbizonyítvány.

(Testimonium hircinale.)

Sey Lajos
 et Vajszlón Baranya megyében 1901. sz. született
 rom. kath. vallású, miután a pécsi Pálos
 főgimnáziumban az érettségivizsgát
 1920-ban letette

továbbá a szabályszerű 12 évi gyakornoki idő kitöltését
 igazolta, a mai napon az alulírott bizottság előtt a gyógyszerész-
 szakosnokok kiképzése tárgyában O. cs. és ap. kir. Felségének 1912. évi
 augusztus hó 3-án kelt legfelsőbb elhatározásával jóváhagyott s a m. kir.
 vallás- és közoktatásügyi miniszternek 105597/1912. sz. a. kelt fendeletével
 kibocsátott szabályzat 16. §-ában megszabott vizsgát JD
 eredménnyel letette.

Miért is őt gyógyszerészségévé avatjuk és az egyetemi gyógyszer-
 szeti tanfolyamra felvehetőnek nyilvánítsuk.

Kelt Budapesten, 1922. szept. 23

a vizsgáló bizottság elnöke:

S. Jókai Lajos

a vizsgáló bizottság tagjai:

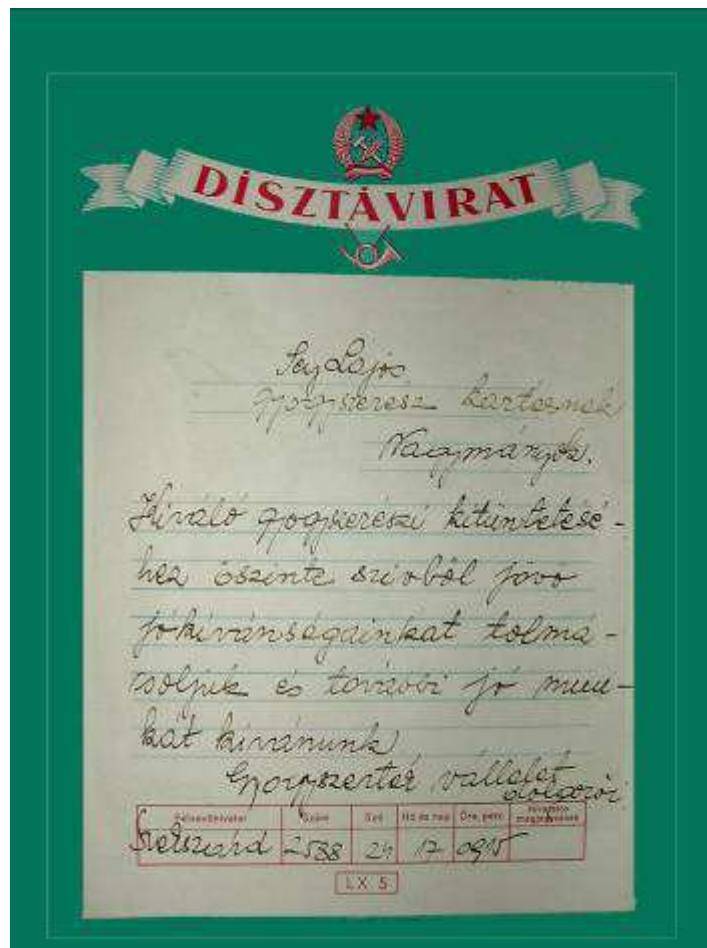
Antalffy Lajos

Dr. Földes Lajos

Dr. Jókai Lajos

Jókai Lajos

Képek:

1. Sey Lajos és felesége Hamerli Ilona (1977)
2. Sey Lajos (1920-as évek)
3. Sey Lajos (1940-es évek)
4. Sey Lajos, második felesége Wendt Valéria, Gertig Béla és felesége Hamerli Izabella, Hamerli Andor a vajszlói gyógyszertár udvarán (1940 körül)
5. Sey Lajos vadászaton (1940-es évek)

6. Sey Lajos és harmadik felesége Hamerli Ilona Nagymányokon (1965.) Petőfi S. u.98.
7. A „Kiváló gyógyszerész” kitüntetés 1954.
8. „Az egészségügy kiváló dolgozója” kitüntetés 1975.
9. Nagymányokon a Nagy S. u. 2.sz alatti gyógyszertárban a táránál Sey Lajos és felesége (1966.)
10. Az asszisztenciával a Nagy S. utcai épületben: Sey Lajos, Faragóné Dürr Ágnes, Bodony Valéria, Schlotthauerné Wusching Éva, Sey lajosné.
11. A Petőfi utcai épületben Bocsor Margit és Tornyai Etelka.
12. Sey Lajos gyakornoki végbizonyítványa
13. Sey Lajos gyógyszerész diplomája
14. Sey Lajos Kereskedelmi Akadémiai végbizonyítványa
15. „Kiváló gyógyszerész” oklevél
16. A Szekszárdi Gyógyszertári Központ kollektívájának gratuláló távirata
17. „Az egészségügy kiváló dolgozója” kitüntető oklevél
18. Sey Lajos az 1980-as években